

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף קטז-א

פרי צדיק, פסח אות ב'

[כ] **בגמ'** (פסחים קטז :) לחם עוני שעונין עליו
דברים הרבה, והיינו שלריך להיות דרך
שאלה ותשובה הבן שואל מה נשתנה ואביו משיבו
וכמ"ס (שם קטז.) בנו שאלו כו' אשתו שאלתו ואם
לאו הוא שואל לעצמו, וכן במאמר ר"ג מלה שאלו
אוכלין ע"ס מה כו' מרור ע"ס מה כו' ואין אומרים
סתם מלה שאלו אוכלין ע"ס שלא הספוק כו' רק דרך
שאלה ותשובה (וכ"ה גי' הרמ"ס) והיינו שבלי לה לריך
האדם להרגיש בגופו חדשות, אנריך האדם לראות א"ע
כאלו הוא ילא ממלרים כו' והיינו שאלו הרגיש אדם בגופו
הרגש חזק שילא מן המילר, וכן לריך כל אדם להרגיש
בכל ליל פסח כאלו הוא ילא ממלרים ולא יהי' הדבר אללו
כדבר הרגל לאכול מלה ומרור וכדומה, וכן כל עיקר
הקנת טיבול ראשון אמרו שהיא כי היכי דליהוי היכירא
למיטוקת (כמ"ס קיד :) והיינו שיתעורר האדם מה
נשתנה הלילה הזה מכל הלילות ש"ס שינוי בזה וילא
מהרגל ובלא השאלה ראשונה על טיבול יקררות שיה

פחד יצחק פסח מאמר מז

1. הדברים הללו שנתבארו בכאן, כשהם מאירים ללב, מפרנסים
הם את ההרגשה בתכונת השאלה - ותשובה של סיפור יציאת מצרים.
כי אמנם זקוק הוא סיפור יציאת מצרים לשני פרצופים: פרצוף של
שואל, ופרצוף של משיב. כי כן הוא באמת המהלך הפנימי של גוף
המאורע של גאולת מצרים. המהלך הפנימי של גאולת מצרים הוא
המעבר בהנהגת העולמות מן המאמר אל הדיבור. דהיינו מן אופן
הביטוי של גילוי סתם, אל אופן הביטוי של גילוי בדרך הדרכת.
ובהתאם לזה גם הגדת גאולת מצרים באה היא באופן ביטוי של הדרכת,
דהיינו באופן של והגדת לבנך, דרך שאלה ותשובה דוקא. עשרת
המאמרות לא היו זקוקים למקבל, עשרת הדברות הוזקקו למקבל,
וגאולת מצרים היא יצירת פרצוף המקבל שיהא ראוי לקבל הדיבור.
ועל כן סיפור הגדת גאולת מצרים באה היא בשני פרצופים דוקא,
פרצוף של שואל ופרצוף של משיב. ולא עוד אלא שבסיפור ההגדה
עושים היכר כדי שישאלו, דזה הוא החידוש של חסד - משפט לעומת
חסד - ויתור, שיש בו מאמץ לפעול הכנה במקבל, שיהא מוכשר לקבל
כדת.